

Sagai Muittalægje

15ad Februar 1909.

No. 4.

»Sagai Muittalægje« boatta guovte gærde juokke manost, las ja 15ad bæive, ja maksa ovta kruvna ja 20 ora jakkodagast — 60 ora jakkebælest. Bladde matta dinggujuvvut juokke poastarappe bokte. Dietetusak maksek 5 ora rana.

6ad jakkodak.

Girje Isak Sabast.

Hr. redaktør!

Dast mannel go mon oudeb girje čalim, læ »venstre« doallam stuora čoakkem dast Kristianiast. Airrasak dam čoakkemi botte juokke guovlost; dušše Sameædnam »venste« gal i læm vuolgatam ovtage, Dast arvvaluvvui ja dutkujuvvui, moft boatte valgast vuittujuvvut galgaši. Ollo bakkomak ja loppadusak bigjujuvvujegje bapar ala Mutto buok dak ašek, maidi situjuvvui, æi læk dađe gummapuk go atte dai vuollai oažžo »høtre« olmaige bigjat namas. »Venstre« læ gustu šaddam dego daggar sækka, man sisa oažžo coggat buokaid — æreb barggi bæle olbmuid. Løvland, gæn račdetusa »venstre« dibma njeidi, dannego makka i læm »venstre« miellasaš nokka, son læ dal fastain boattam sin særvvai, gæk dibma legje su vašalažak, ja »venstre« doalai stuora guossemallasid dam diti. Dal gal læi ožžum nokka »venstre« miela — makka.

Nuftgo mon oudeb girjest dagjim: Nuortta-Sameædnam oažžo læt duttavaš, dam gaibbadusak šaddek dam jage mangan dafhost devddujuvvut. Dalmaid, Sydvarangerest rakaduvvu acetongasa-čuovgga ja dorvva mosko dalki varas, mi galgga makset oktibuok 5000,00 kruvna. — Ruovddavudni čuovgga 2000,00 kr., ja Vestre Kjelmøsunndi čuovgga 2000,00 kr. Hornøen ala Vargaidi mosko-dorvva, mi galgga makset 16000,00 kr.

Hamanbargoidi Čaccesulloi addujuvvu 45000,00 kr. ja Bærralvakkai 30,000 kr. A'ndsnesi Oarje-Sameædnam 6800,00 kr.

Oudeb girjestam mon šaddim bo-

stot čallet, atte Komagfjord telefoni læi addum 25600,00 kr. I dat læk nuft; Oarje-Sameædnam i oažo i ovtage evre. Dušše Garašjoga-telefoni bigjujuvvu 30400,00 kr. ja Maker-telefoni 14000,00 kr.

Oarje-Sameædnam olbmuk læk damditi alggam garraset nimmoret avisai alde. Si aigguk boattet maidai stuoradiggai ja radđetussi čallagi bokte, ja gaibbedet atte dak ruđak, mak læk mæreduvvum Garašjogatelefoni, galgek valddut Komagfjord-telefoni, daihe jos nuft i oažotuvvu, de dain ruđain bælle valddut Komagfjord-telefoni. Garašjoga telefon diettalas dalle i gærgaši vela boatte jagestge.

Mutto, na maid mi juo vuost bani gaski læp ožžum, de æp mi dalđam šat luoite. Vaiko Garašjoga hærrak — sikke Dača hærrak ja Sabmelaš hærrak — gal læmaš læm alo mu vuostai. Lukkar Hagen dalge soaibina mu »Nordkap« alde »bakvaskaren.« Mutto gal vægja, atte dat »bakvaskar« ja socialista, Garašjoga hærrai baldast, gal vægja, atte son dal hui hælpot ovtain čavggelemin sataši duššadet Garašjoga-telefona, ja oažotet ruđain dokko gost — jos juo gitos i bodiš, de čei ciellamakge. — Mutto divtam mon orrot — vuostain.

Gæidno-rakadumidi bigju naft:

Sopnes—Oksfjordbunden 19000,00 kr.

Lakselv—Østerbotten . . . 28000,00 „

Gallajogast Bierggai . . . 23000,00 „

Veidirektør læi arvvalam bigjat 9000,00 kr. gæsse-gæino rakadam varas Garašjoga ja Rasteluobbal gaski; mutto Sameædnam gæidno-inšeniør læ dam vuostai, ja dam lakai læk dak ruđak eritsikkujuvvum.

Nordlanda girrko- ja skuvlaruđain addujuvvui dam jage stuoradigge šietadusa mielde čuoovvaš doaimatusai-

di oasse:

Sydvaranger papagarddem vuolle goikkejuvvut ja dollavistai stuora ruitto kr. 630,00

Čaccesullu papagarddemest olgovistek divuduvvut . . . „ 2800,00

Garašjoga papagarddemi ođđa muvrak oabmani duokkai „ 250,00

Gamvik papastoppoi ođđa oabman ja sœinek malijuvvut „ 150,00

Lasse Kjelvik papagarddem rakadubmai „ 2000,00

Muosai papagarddemi linoleum lattidi „ 90,54

Guovddagæino papagarddemest gatto divuduvvut ja siskušidi „ 1400,00

Njavddam girrko oi oudiš bargoidi lasse „ 182,17

Garašjokki sœmma lakai „ 154,99

Dalbmeluovta papavistai „ 250,00

Gamvik girrko malijuvvut, ja sœnma girrko oi ođđa biello „ 1030,00

Goak'giedde girrko „ 570,00

Lævdnjajoga girrko „ 340,00

Bissojoga girrko oi ođđa biello ja siskušak „ 1500,00

Kjelvik girrko maljuvvut „ 525,00

Dalbmeluovta girrko sœmma lakai „ 425,00

Sœmma ruđain addujuvvu lasse čuoovvaš skuvla-kommunaidi: Hammerfest gaddegilddi kr. 10,00, Garašjokki kr. 20,00, Hasviki, Goak'gieddai, Davvesidi ja Dednoi ješguttegi kr. 50,00, Buolbmagi kr. 60,00, Unjarggi kr. 90,00, Loppen-Øksfjordi kr. 100,00 ja Nordvarangeri kr. 180,00.

Ollo lifči ain čallamuš, mutto i gilla čalbme; čalmest ælam illa.

Kristiania 3. februar 1909.

P. S.

Orro mu mielast, atte lensman Opdahl šadda bigjut vuost muttom aiggai ædnamvuovddem oudastolmajen Sameædnami.

Dat sœmma.

Brävva Selvikast (Navuonast).

Odnas bæivve šaddai dam suk-kamværast okta muittobæivven. Idde-destbæivest sukkajegje olbmuk favllai, nuftgo davalaš læ. Muttomak cæi duo-stam vuolgetge, muttomak fast macce gaddai daggaviðe. Oarjas-væstan ga-rai æmbo ja æmbo, nuft atte dat ma-nemusta šaddai olles uriko. Ja vad-nasidi, mak legje favlest, i daidi læm havske garra dalke siste, mutto manai daddeke daiguim nu burist atte besse buokak dærvvan gaddai. Dušše okta vanas oažoi ovta čace, mi devdi dag-gaviðe, ja i læmge gukka ouddalgo vanas gobmani. Dast legje njællja olbma; buokak besse goalva ala. Mut-to æi læm gal gukka bissot dam alde. Dat læi likko, atte okta æra vanas læi jura guorast go gobmani. Dat gajoi sin daggaviðe. Mañnel manne moad-ðes ja birggijegje maidai vadnasa.

Dabe læ mannam nu likkolažat sukkiguim, atte i muite oktage dam aiggasaš olbmuiin atte læ hævvanam oktage. Goalmad lokkai jagek læk dam ragjai go okta vanas hæðastuvai. Olbmuk dallege šadde birggijuvvut.

Dam dalve i šadda dabe mikke-ge osid olbmuidi. Vadne guolle ja dalkek hæjok.

L. + A.

Rakadattem varas

girkko Bissojokki Porsangost læ oud-dal bevilggijuvvum 9000 kruvna. Girk-ko læ boattam makset 9400 kruvna. Dak 400 kruvna arvvaluvvujek bevilg-gijuvvut, ja maidai girkkobiello ja sis-kušak rakaduvvujek.

Goakgiedde suokkan-pappa læi arvvalam, atte dokko galgaši rakaduv-vut pappi viesso ja holvve girkkoi. Departementa i miedet dasa.

Internatak.

Dam jage arvvaluvvu bevilggijuvvut statakasast internataidi 13587 kruvna, namalassi Fosheim-internati 4327 kruv-na, Strand-internati 1860 kruvna ja Ruovddavuona-internati 1000 kruvna, Guovddagæino-internati 1900 kruvna, Muorral-internati Muosai suokkanest 2500 kruvna ja Lævdnjajoga-internati 2000 kruvna.

Matkeruttan

Garašjoga ja Guovddagæino pappi arvvaluvvu dalge nuftgo dima bevilg-juvvut 500 kruvna, vai soai satteba jottet ja oappaladdat særvvegoddesga.

Læira daihe nakke divrrum

Buok fabrikak læk divrrudam barkki-juvvum nakkegalvo oððajage rajest 10 øra kilo ala.

Rafhe.

Østerrika ja Turka læva dal soappam nuft atte go Østerrika maksa Turki 40 miljon kruvna, de oažžo Østerrika adnet Basnien, man ædnamgappalaga alde læ naggo læmaš.

»Væsta finmarko**spirisuogjalamsærvve«**

læ olgusaddam ovta ucca girjača »Læ-ge buorre spiri vuostai!« Dat girjaš læ çalljuvvum Sameædnam amtaagro-nom A. Nilsenest. Dat læ sikke Same-ja Darogilli. Dam girje sistdoalatus læ omi biebman ja dikšom birra. Særvve juokka daid girjid olgus nufta, vai olbmuk dai bokte juoida vutti valddek oabnebiebman harrai.

Tuberkulose sanatorium.

10 stuoradiggeolbma, dai særvest mai-dai Sameædnam amta stuoradiggeolb-mak, læk ouddanbuktam dam arvva-lusa, atte Tromsa stifti rakaduvvu sa-natorium (dikšomviesso) raddebuocidi. Si sittek dasa ruðaid bevilgget 5000 kruvna.

Einostus.

Messina gavpug blaðest čuožoi juovl-lanummarest, atte gavpug dušša æd-namdoargastusa gæçeld, dannego gav-pug olbmuk ellek nu fastes ællem. Dat einostus læ ollašuvvam bogstavalažat.

Boacoguottom-ašše.

Nuftgo min blaðest læ muittaluv-vum, de læi Norga ja Ruota radðetus særvvam, atte boacoguottomsajek gæ-çaduvvujek ja dak Ruota-Sami boaco-manatagak dutkuvvujek. Dam gæ-se læk guokta Ruotalaža ja guokta Darolaža jottam Norga bæld. Dal muittaluvvu, atte Ruota radðetus læ çælkkam atte dat høitta dam aše arv-valaddamen ja bigja dam boacoguo-ttom aše soavatusduobmostuolo ouddi, nuftgo Karlstad šiettatus suovva.

Aššen dasa, muittal Ruotalaš, læ dat go Norga bæle olbma guovtos æva læk guottomsaji iskadedin radðadallam utseblažat ruotalaš oudastolbmaiguim. Maidai ouddanbukta Ruotalaš dam at-te Norga Samek Sameædnamest æi ib-merdam boacoadnem ja guottomsajid (!)

Norga bæle olbmak legje lens-man Hegge ja lensman Guldahl.

Ain gavnæk,

go roggèk, soames olbmu hægest daid vuolasgaççam viesoi vuolde daina gav-pugin Sicilienest, mak dušše ædnam-doargastusast. Æska gavnæk 3 olbmu hægest, gæk dobbe viesoi vuolde legje læmaš 3 vakko aige. Si legje dietta-las gavnæk dobbe borramuša, nuft atte hæggga cagai.

Olbmu baçčem birra.**Brävva »Sagai Muittalægjai.«**

Sodnabæive mañnelaš gaskabæive 24ad januar daptuvai okta soaigos daptus:

Okta bardne Ivvgost bæi ovta nieida. Dat nieidda læi 15 jage boares ja bardne 18 jage. Ja æige læm ærak sidast go dat nieidda ja jakke-bøllasaš manna. Ja bisso skuotta læi mannam čaða goabbaši oalolid, ja lika læi guolbest go olbmuk botte čoaggal-masast. Čoaggalmas olbmuk oidne go bardne manai nieida sidi ja fast sida-sis. Okta ucca barnaš ja okta ucca nieidaš gulaiga go bisso bavketi dam sidast. Ja dam sida barnest læi bisso sidast ja læi laddijuvvum. Go bisso geççe visudet, de oidne, atte ladda læi baçčem. Ja nubbe bæive mañnel vie-žai lensmanne lika ja barne, ja de dolle laga Ivvgomuotkest. Tromsast boði sundde ja doaktar, gæk galgaiga lika dutkat.

X.

*

Nuft muittal sisasaddijægje. Trom-sa blaðin oidnu, atte bardne lokka, son sikti bissoin nieida, go dat logai, atte bisso læi guoros. Bardne i diet-tam, atte bisso læi laddijuvvum.

Doaktar -lokka, atte nieidda læ jabmam dam baçčem diti.

„Sagai Muittalægje“ ustebidi

Mon oainam blaðe vuostas num-marest dam jage, atte dat manna fuo-ned min blaðin: Doalli lokko læ uc-can; blaðde i oažo olgusdagoides sisa ja dam sujás fertte blaðde orostet jos doalli lokko i lassan dam jagest. De dal i læk mist æra radðe (ouddal-go mañned šadda) go atte mi alggep buokak okti radðid blaðe ain bisotet, oažžot doallid blaððai. Ja jos dat i vækset, jos doallek æi lassan, de fert-tep mi, gæk dattop blaðe ain gukkeb bissot, čoagget vehaš ruðaid blaððai nuftgo gida aige. Dalle suitta juok-kehaš, gæst juo læ datto addet, adde-

stet vahaš goit guttege, juokkehaš su vares mielde.

Ja mon doavom, atte mi farga čoaggelivčimek dam mađe, atte blađ-đe ožuši olgusgoloides sisa, ja dat boadaši ain boatte jage.

Muittop dam, atte blađest læk golok min diti, ja mi galggap goloidemek makset. Ja jos mi dam ucca blađača æp sateš bisotet, de mi læp mælgad fuones našona. Mon hættam mu čallagam daina burin doavoin atte mi bisotep blađe vela boatte ja-gege.

S.

Dudnji »okta Dænodak olmuš!« Don lifčiek vuost berrim jurdašet oud-dal ja dasto æska čallet blađđai. De dalle lifčiek čallam æra lakai ja gavn-
nam mu »giellasiđ« duottan.

S.

Bibal

læ dal jorggaluvvum 500 gilli.

Daro Sami-mišson

doalla dal boatto gæse čoaggalmasa Troandem gavpugest.

Bassebæivve-rafhe.

Dam aše birra læp mi vuostai-valddam čuovvovaš guokta bitta:

Hr. redaktera!

Dast bivdam mon moadde sane »Sagai Muittalægje«st.

Dal aigom mon čallet vahaš bassebæivverafhe birra, nuftgo mon dam aigest, go læm ællam dam mailmest, læm boattam oaidnet ja dovddat. Im mon læk gal vela nuft boares; mutto dam mon galle læm boattam oaidnet ja dovddat, atte i basse-barggamest galle læk mikkege avkid. Læm maidai jottam soames have daggar olb-mui mielde, gæk læk bigjam bivddo-sid merri basse- ja sodnabæive maņ-ņelgaskabæive dimo 5; mutto i dam bivddemest læk gal læmaš mikkege avkid: Go vakko læi mannam, de leg-je dak, guđek bigje sin bivddosidesek merri, vnostarga, ollo buorebuk olbma oassai. Dat orro mu jallas jiermest miha heivvemættom, atte bigjat bivd-dosid merri dimo 5 basse- ja sodna-bæiveækked.

Ja læ vela nubbe, mi lifči dar-bašlaš: atte sæktedampak bottek basse-ja sodnabæive oudal gaskabæive. Gal dat lifči juo aigge, go dak boadašegje bassebeivid dimo 12 ækkedest fisko-

væraidi. Manga have fiskarak æi vel læk bajas likkamge, de sæktedampak juo čurvvukge. Na de fiskarak fert-tijek valddet sevtid daina jurddagin, atte sævtek æi læk šat vuostarga æm-bo, erinoamačēt dalle go sækte læ va-nes. Go galgga læt bassebæiverafhe, de berreši læt olles jandur, mutto i dušše okta oasse jandurest, nuftgo dam ragjai læ læmaš.

Lifči gal buorre, go ožžujuvvuši dat, atte olles jandur læ base rafhe.

Linavuonast februarest 1909.

S. Mortensen.

*

Nubbe sisasaddijægje čalla:

Mon læm lokkam »Sagai Muitta-lægje« 1as ja 2be nummarest base rafhe birra ja halidifčim moadde sane monge jiednadet dasa. Mi æp galga-ši Ibmel lagaid gæpedet daihe ložžet. Okta vela čalla »Sagai Muittalægje«st nr. 1, atte dimo 5 maņņel gaskabæive oazžo sukkat. Mon im ložže Ibmel laga: 6 bæive son bargai, ja 7id bæi-ve son vuoiņadi su bargostos. Mi æp galga vnoiņadambæive adnet dego dat lifči sægge guovte gæččen. I galga oktage Ibmel laga gæpedet. Mon læm jottam Lofotast ja Finmarkost. Mietta dat basse rafhetesvuotta læ stuo-ra vuoinest. Vare obba mailbme al-gaši barggat base rafhe ala ja i gæ-pedifči Ibmel laga.

»T.«

Addaldak.

Stuoradiggeolmai Saba læ addam mus-eumi Kristianiast ovta Same-lavo, ovta jokkavadvasa ja govdotaga, mi adnu-juvvu Sameadnam duodarjavrin.

Okta bargge, Albert Hessinget, sorbmijuvvui Girkkonjargast go galgai cakketet dynamitpatrona. Dat havke-ti oudalگو son ješ olli erit. Son jami dasta maņņelaš.

Muosai suokkan stuoremus værrogæsse læ Gjæsvara gavppe. Dat maksa bagjelaš 1600 kruvna væro.

Betolašvuotta.

Obba mailme mietta læ čoggum ja čoggujek ain ruđak daidi hæđalažaidi, guđek vel bacce heggi Sicilien sullust, gost dat hirnos ædnamdoargastus læi. Muttom darogiel blađest oinimek mi dast duvle dam arvvalusa, atte i dat daide abotet saddet ruđaid dokko, dan-nego Italia ammatolbmak læk makka nu betolažak. Ja dal muittal okta

telegramma, atte Messina borgermestar, kommune protokol-čalle ja 12 arvost-adnum olbma læk arresterijuvvum ja guoddaluvvum suoladæme diti daid addaldagaid, maid si galgge hæđala-žaidi juokket. Si læk dal ravkkujuv-vum soatte duobmostuolo oudi.

Kolera

lassan Petersborgast. Juokke bæive buocajek olbmuk ja ædnagak jab-mek. Manga čuođe kolerabuocce væl-lajek buoccevesoin.

Ivggo markan sagak.

Markanak læk gukka bistam. Gavp-peolbmak ferttiegje oastet aldsesæsek gavppelove. Dal ožžuk gavpašet nu gukka go ješ guttege datto.

Ašše læi atte muotta læi ollo, ja arvvedalkke ala bođi. Bagjel vakko læk ænaš oasse agjanam matke alde. Ollo raidok legje, ja 30 hæstak. Riev-sakhadde jorai 50 ørast 63 øra ragjai. Baiste 65, 70 ja 73 øra kilost. Duljin 3 kr., 4 kr. ja 5 kr. gappalagast. Boandaolmai i šat nagad maņeb aig-gai oastet malesbierno ja ige duolje gilga vuollai. Jaffohadde læi 14 ja 15 kr. sækast. Vidne ja vuolla, dak æi oidnum markanest æra go dat vidne, mi telegraferijuvvui, maid Suoma bæle bagjeolbmuk dolvvu.

Okta Ivggolaš markan sajest.

Betty barnaš.

Bahadakke mavsatæbme.

(Lasse 2be nummari.)

Buok daina giddagasjagin læi dat alo læmaš su aibašæbme, atte šaddat ovtastattujuvvut Bettain dallango bæ-sa luovos. Ja dat aibašæbme læi dal nubbastuvvam buolle mavsatamhallon, go son oazžoi gullat, atte Bet læi bæ-tam su.

Son læi diđoštam su birra gav-pugest, čuvvum su luodaid ja gavn-
nam su dam šiffarvarre-ravda alde. Dat læi dego buok lifči læmaš sudnji vækken. I son darbašam ørago var-rogasat njakkat, doppit su gidda, ad-det ječas dovddavassi ja balkkestet su bagjel ravda. I oktage lifči ožžom diettet, moft dat læi šaddam. Dat læi masa ila alkke; mutto i son dadde aig-gom diktet dam lagadus mannat nufta.

Son læi gosi ollim nisson ragjai go dat fakkistaga biškadi. Mutto i

